

Reportage maken

Verdieping

Deze verdieping hoort bij de website www.filminjevak.nl. De website staat boordevol uitlegvideo's, lesideeën en LessonUp-lessen die je kunt gebruiken om actieve filmopdrachten te doen met je leerlingen. In principe kun je alles -en meer- vinden op de website. In deze hand-out lopen we samen door het proces van het maken van een fictie filmscene.

Waarom Film in je Vak?

Leerlingen zijn meer en meer bezig met film. Ze filmen zichzelf en hun vrienden, sommigen vloggen via Instagram, TikTok of YouTube. Al doende maken ze zich allerlei filmtechnieken eigen en vaak zijn ze handiger met die technieken dan hun docenten op school. Zou het niet geweldig zijn om al die vaardigheden in te zetten in het onderwijs? En niet alleen bij CKV, maar ook binnen andere vakken!

Waarom zou je dat willen? Nou, bijvoorbeeld omdat:

- Lessen waarbij leerlingen met film aan de slag gaan, beter aansluiten bij hun belevingswereld!
- Kennis die wordt verwerkt in een film blijft beter hangen!
- Leerlingen vaak zelfstandig aan de slag kunnen met filmopdrachten, vanwege hun eigen kennis en vaardigheden op dit gebied. Daarom zijn deze opdrachten ook heel geschikt voor thuisonderwijs!

Filmen gaat over meer dan alleen iets vastleggen op camera. Je leert voorbereiden, plannen, samenwerken, creatief denken, presenteren en een verhaal vertellen en verbeelden. Je leert zorgvuldig te werken en te experimenteren, uit te proberen en iets te verbeteren. Bovendien is concentratie en discipline onmisbaar!

Door films te maken ga je zelf ook kritischer kijken naar ander filmmateriaal en vragen stellen bij hoe en waarom iets gemaakt is. En of het ook anders had gekund.

En *last, but not least*: filmmaken is leuk. En wanneer iets leuk is, leer je beter!

Dit project is ontwikkeld door Bekijk 't. Het project is mede mogelijk gemaakt door Fonds voor Cultuurparticipatie en Prins Bernhard Cultuurfonds.

Reportage maken

Gebruik de video's uit [deze afspeellijst](#) in je les als je je leerlingen een reportage wilt laten maken.

Onderwerp

Tip!

Schat van tevoren in hoeveel sturing je leerlingen nodig hebben bij de onderwerpkeuze. Een gestuurde vorm is onderwerpen voorbereiden op kaartjes en die uitdelen, de meest vrije vorm is alles zelf te laten bedenken door de leerlingen.

Eerst bedenk je waar de reportage over moet gaan. [In deze tutorial](#) zie je hoe je met behulp van een *mindmap* een onderwerp kunt bedenken.

Een reportage heeft een begin, midden en eind: net als een verhaal. Het onderwerp wordt geïntroduceerd aan het begin en zo wordt direct duidelijk wat je wilt onderzoeken. In het middengedeelte vindt die zoektocht plaats en aan het einde van de reportage werk je toe naar een conclusie.

Interviewvragen bedenken

Een interview is een kans om dingen te vragen die je normaal gesproken niet vraagt. Vraag dus niet naar de bekende weg, maar weet wat je uit je interview wil halen.

In [deze tutorial](#) krijg je uitleg over het verschil tussen 'open' en 'gesloten' vragen.

Bedenk ook een vraag die je eigenlijk niet durft te vragen, maar die het gesprek wel spannend kan maken, bijvoorbeeld: 'Hoeveel verdien je?' of 'Heb je weleens gelogen?' En bepaal met welke vraag je het interview wil beginnen.

Shotlist

Als je weet waar de film over gaat, dan bedenk je hoe je dat allemaal in beeld brengt. Het is saai om alleen maar naar iemand te kijken die vragen aan het beantwoorden is. De kijker wil ook graag zien waar die persoon het over heeft! Daarom maak je een shotlist van tevoren. [Deze tutorial](#) legt uit hoe je een shotlist maakt voor een reportage.

Tip!

Denk actief mee met leerlingen over welke extra beelden ze kunnen filmen voor de reportage. Het komt regelmatig voor dat leerlingen van tevoren denken dat alleen het interview wel voldoende is. Het besef dat een reportage 'lekkerder' kijkt met extra shots komt vaak pas later als ze al aan het monteren zijn. En dan is het te laat!

Stel, je maakt een reportage over iemand die gaat voetballen, dan film je hoe die persoon een voetbaltas inpakt, schoenen aantrekt en het veld oploopt. Maar misschien heb je ook nog andere shots nodig om je verhaal te vertellen. Een beeld van het clubhuis, van de trainer, het grote clublogo bij de ingang van het sportveld? Schrijf dat allemaal in je shotlist. Al die shots streep je af tijdens de opnames. Anders kom je er misschien pas in de montage achter dat je iets vergeten bent!

Toestemming

Als je een reportage filmt komen er soms mensen in beeld die daar niet om gevraagd hebben. Denk aan filmen in een winkelstraat. Je hoeft niet iedereen eerst om toestemming te vragen, want dat is onmogelijk. Als mensen aangeven dat ze niet in beeld willen, dan film je ze natuurlijk niet en wis je het eventuele beeld waar deze persoon op te zien is.

In besloten ruimtes, zoals een winkel of een school, moet je wel altijd om toestemming vragen.

Interviewen

Interviewen is een vak apart. In [deze tutorial](#) zie je een praktijkvoorbeeld met tips. Een goede interviewer is voorbereid, maar staat ook open voor het onverwachte. Dat maakt het spannend om te doen en ook om naar te kijken!

Setting

Een interview midden in een klaslokaal waar andere leerlingen rondlopen is meestal geen goed idee. Anderen bemoeien zich met het gesprek en waarschijnlijk is er veel rumoer. Ook is de geïnterviewde misschien niet helemaal op zijn gemak.

Laat leerlingen dus goed nadenken over wat een goede plek is. Een plek met niet te veel geluidsoverlast, een neutrale achtergrond, of juist een plek die iets vertelt over de persoon die geïnterviewd wordt.

Vaak werkt het goed om iemand te interviewen terwijl die persoon met iets bezig is. Dan is de geïnterviewde sneller op

zijn gemak en wordt het beeld direct interessanter.

Geïnteresseerde houding

Als een geïnterviewde het gevoel heeft dat de interviewer geïnteresseerd is, is die geneigd om meer te vertellen. Zorg er daarom voor dat je als interviewer een open houding hebt. Ga niet onderuit zitten, kijk de geïnterviewde aan, laat deze uitspreken en laat blijken dat je goed luistert naar wat er gezegd wordt. Dat kun je doen door bijvoorbeeld antwoorden te herhalen. Een goede sfeer helpt het gesprek vaak goed op gang.

Geluid

Interviewen is *multitasken*: je moet luisteren, nadenken, de lijn van je interview in de gaten houden en iemand op zijn gemak stellen. Je kunt dan het geluid vergeten. Dat is zonde. Want als je geluid niet goed is, dan is je materiaal niets waard. De ingebouwde microfoon van een tablet neemt al het geluid in de ruimte op.

Daarom is het beter om met een externe microfoon te werken. Die neemt alleen het geluid op dat dicht bij de microfoon te horen is. Controleer wel altijd of de microfoon goed werkt en richt de microfoon naar de persoon die aan het woord is. Blijf dit het hele interview doen!

Tip!

Als je het geluid op een iPad terugluistert, moet je eerst een eventueel microfoonstekertje uit de *minijack* ingang verwijderen. Pas dan hoor je wat je hebt opgenomen.

Houdt de microfoon op ongeveer twintig centimeter van de mond van de spreker en geef de microfoon niet af. Dan verlies je namelijk de controle over het interview. Na afloop check je ook of het geluid goed is opgenomen. Als er geen externe microfoon aanwezig is, zorg dan dat je in een stille ruimte werkt en dat je de camera dicht bij de geïnterviewde houdt.

Interviewtips

Herhaling

Als je tijd nodig hebt om even na te denken over je volgende vraag, kun je eerst het antwoord kort hardop herhalen. "OK, je hebt dus eerst een ICT-opleiding gedaan voordat je naar de politieacademie ging.... Waarom ben je veranderd van opleiding?"

Stilte

Veel interviewers hebben de neiging om elke stilte direct op te vullen met een nieuwe vraag. Probeer dat te vermijden. Een stilte geeft iemand de ruimte om na te denken en een beter antwoord te geven.

Confronteren

Soms kan iemand zichzelf tegenspreken. Door iemand daarmee te confronteren ("Net zei je dit, nu zeg je dat") daag je iemand uit een beter antwoord te geven. Doe dit altijd op een vriendelijke manier.

Voorkom meerdere vragen tegelijk.

Stel één vraag (en niet meerdere tegelijk)! Stel je er meer dan verliest de geïnterviewde de draad van het interview.

Maak het persoonlijk

Als je iemand wilt uitdagen om wat meer persoonlijke antwoorden te geven, helpt het om jouw eigen ervaringen met het onderwerp te delen. Wat je geeft krijg je terug. Maar maak het niet te lang, want het interview draait niet om jou.

Vraag opnemen in het antwoord

Als je in de montage de vragen van de interviewer wilt weglaten, is het handig om de geïnterviewde te vragen of deze de vraag in het antwoord kan verwerken.

Snijshots

In de voorbereiding is nagedacht over de shots die nodig zijn. Dit zijn zogenaamde 'snijshots' van dingen die met het onderwerp van de reportage te maken hebben. Nu is het tijd om die shots te filmen. In [deze tutorial](#) zie je hoe je op ideeën kunt komen voor goede snijshots. Sommige shots zijn heel makkelijk, maar andere shots moeten worden voorbereid. Misschien wil je het moment filmen dat iemand aankomt bij het voetbalveld. Dat betekent dat je er eerder moet zijn dan de voetballer.

Als je nou toch te laat bent met het filmen van een shot dan vraag je gewoon of iemand iets opnieuw wil doen. Dat geldt natuurlijk niet voor alle situaties en het mooiste beeld krijg je toch als iemand niet hoeft te acteren. Maar het kan een oplossing zijn en het wordt veel gedaan bij het filmen van reportages.

Het interview kan je met of zonder interviewer in beeld filmen. Wat vaak gebeurt is dat er na het interview nog extra beelden van de interviewer worden gemaakt. Die gebruik je dan in de montage om deze *non-verbaal* (zonder iets te zeggen) te laten reageren op de geïnterviewde. Denk aan een shot van de interviewer die aandachtig luistert of knikt.

Montage

In deze vier tutorials zie je voorbeelden van het monteren van een reportage:

- [Grove montage](#)
- [Cut-away](#)
- [Geluid en muziek](#)
- [Titels](#)

Als je een reportage monteert is het fijn om eerst met het interview te beginnen. Verzamel de quotes die samen een interessant verhaal vertellen en zet die in de tijdlijn. Wees ook streng: alles wat niet relevant is voor je verhaal, snijd je weg.

Je kan ervoor kiezen om de vragen van de interviewer in de film te gebruiken of om die vragen juist weg te laten. Soms is de interactie tussen interviewer en geïnterviewde interessant om te zien, maar soms ook niet. Als je twijfelt kun je het interview ook aan iemand anders laten zien: wat vindt diegene van het interview? Verloopt het soepel en is het interessant of is het saai en langdradig?

Als je interview goed in de tijdlijn staat kun je beginnen met de snijshots. Gebruik die om de momenten dat je 'geknipt' hebt in het interview minder op te laten vallen. Kijk de tutorial over snijshots hoe je dat doet.

Tips om je reportage mooi te maken:

- Film een introductietekst en een afsluitende tekst.
- Maak een titel en eventueel gebruik titels tussendoor.
- Gebruik muziek.